

NIEUWSBRIEF NIETMISBRIEF

deze nieuwsbrief is een uitgave van
• startnummer •

kinder- en jongeren
december 2001 • telefoon

Een nieuwsbrief voor leerkrachten

Deze nieuwsbrief —waarvan u nummer 1 in de hand heeft— wil leerkrachten uit de derde graad van het basisonderwijs vertrouwd maken met de werking van Kinder- en Jongerentelefoon.

Leraars vormen een belangrijke schakel in de werking van KJT. Niet alleen om ons telefoonnummer kenbaar te maken maar meer nog als bondgenoot in onze taak als hulpverlener.

Net zoals de andere volwassenen die kinderen dagelijks omringen, spelen leerkrachten een belangrijke rol als vertrouwenspersoon en toeverlaat. Vaak wordt in onze telefoongesprekken naar u verwezen als mogelijke (eerste) stap in het oplossen van een probleemsituatie.

Jullie weten wat kinderen bezig houdt. Onze telefoonmedewerkers krijgen dagelijks een hoop informatie van kinderen. Daarover wil KJT met leerkrachten communiceren. Deze nieuwsbrief is onze manier om u op de hoogte te houden van het reilen en zeilen van onze werking. Het is ongeduldig wachten op uw feedback.

Elke nieuwsbrief zal een thema behandelen. Wij bekijken dat vanuit ons standpunt en onze kennis. We raken die punten aan waarvan we denken dat ze voor u relevant zijn. We zullen ons ver houden van grote filosofische debatten of pedagogische beschouwingen. Net zoals we kinderen niet willen betuttelen, zullen we dat ook niet met ons geacht publiek doen.

Ons startnummer handelt over "vertrouwen". Je vindt hierover het verhaal van Saskia —fictief en verzonnen, loyaal aan de anonimiteitsregel—, informatie over hoe KJT zich als vertrouwenspersoon opstelt, en wat ruimere beschouwingen over "vertrouwenspersonen" en de rol die leraren daarin spelen. Ook een concrete methodiek waar je onmiddellijk mee aan de slag kan in de klas. Op pagina 6 staat een invulblad voor de kinderen dat je kan kopiëren en op pagina 8 een stap-voor-stap-gesprekmethodiek.

Zoals reeds gezegd willen we communiceren. We wachten dan ook op uw reactie over het behandelde thema. Hoe zie jij jezelf als vertrouwenspersoon, heb je hierover een boeiend verhaal, ken je hieromtrent leuke schoolinitiatieven? Laat het ons weten. Als je dat nodig vindt, mag het ook helemaal anoniem [;-)

Het volgend nummer heeft als thema "depressie".

U kan alles over dit thema kwijt op het redactieadres hiernaast. Ook adressen van collega's van wie je weet dat ze in deze nieuwsbrief geïnteresseerd zijn.

PRAKTISCHE INFORMATIE

Kinder- en Jongerentelefoon
Secretariaat
Hallepoortlaan 27
1060 Brussel

t & f: 02 534 37 43
info@kjt.org
<http://www.kjt.org>

TELEFOONNUMMER

078 15 14 13

E-MAIL

brievenbus@kjt.org

BRIEVEN

Postbus 50
2800 Mechelen

REDACTIE

nieuwsbrief@kjt.org

redactie Nieuwsbrief
Kinder- en Jongerentelefoon
Secretariaat
Hallepoortlaan 27
1060 Brussel

Kinder- en Jongerentelefoon

Kinder en Jongerentelefoon is een klankbord en een vertrouwenspersoon voor kinderen. We helpen kinderen zoeken naar oplossingen voor knelpunten waar ze mee te maken krijgen. Een aantal basisideeën, uitgangspunten en principes spelen hierin een belangrijke rol. Het is niet onbelangrijk dat te weten om de werking van KJT echt te leren kennen en begrijpen.

Kinderen centraal

KJT is er voor kinderen en jongeren. Ze kunnen bij ons terecht met hun vragen en verhalen; over de ruzies in de jeugdbeweging, verhuizen, gepest worden op school, de echtscheiding van hun ouders.

Maar, en dat wordt misschien te vaak vergeten, ook over hoe je pizzadeeg moet maken, om te vertellen hoe fijn het is om verliefd te zijn, hoe goed ze kunnen zingen,...

Filosofie

KJT gelooft dat kinderen op een verantwoorde manier met hun leven, rechten en plichten kunnen omgaan. Dat verloopt niet altijd probleemloos. Niemand wordt volgroeid geboren en niemand beschikt over een feilloos rationele en emotionele kennis. En dus is raad en bijstand op tijd en stond noodzakelijk.

Dit geldt net zo goed voor volwassenen. Levenservaring en kennis is nooit compleet of af. Net zoals kinderen hebben volwassenen af en toe hulp nodig. Er is dus feitelijk geen verschil in handelingsbekwaamheid tussen jonge en oudere mensen.

Mensen mogen dan ook niet gediscrimineerd worden op basis van leeftijd. Deze visie is vastgelegd in het verdrag inzake de Rechten van het Kind.

Onze houding

Centraal in onze werking staan de vrijwillige telefoon- en brievenbeantwoorders. Zij dragen de basisideeën uit in de manier waarop ze kinderen te woord staan. Hun houding aan de telefoon is gestoeld op drie belangrijke uitgangspunten.

KJT benadert kinderen op een eerlijke manier. We houden geen informatie achter en spreken een taal die kinderen begrijpen. Het komt er niet op aan kinderen te overtuigen, maar om een klankbord te zijn. We stimuleren kinderen om hun opvattingen en problemen helder te formuleren om ze zo inzicht te laten krijgen.

KJT werkt emancipatorisch. Onze medewerkers stellen zich niet betuttelend op. Kant en klare oplossingen — als die er al zouden zijn — moeten belers niet van ons verwachten. De oplossing op lange termijn is de oplossing die het kind zelf heeft gezocht en gevonden. Wij geven aan op welke plekken gezocht kan worden.

KJT respecteert kinderen, hun vragen en opmerkingen. Niets is banaal of onbelangrijk. Alles wat als een probleem ervaren wordt, is dat ook werkelijk.

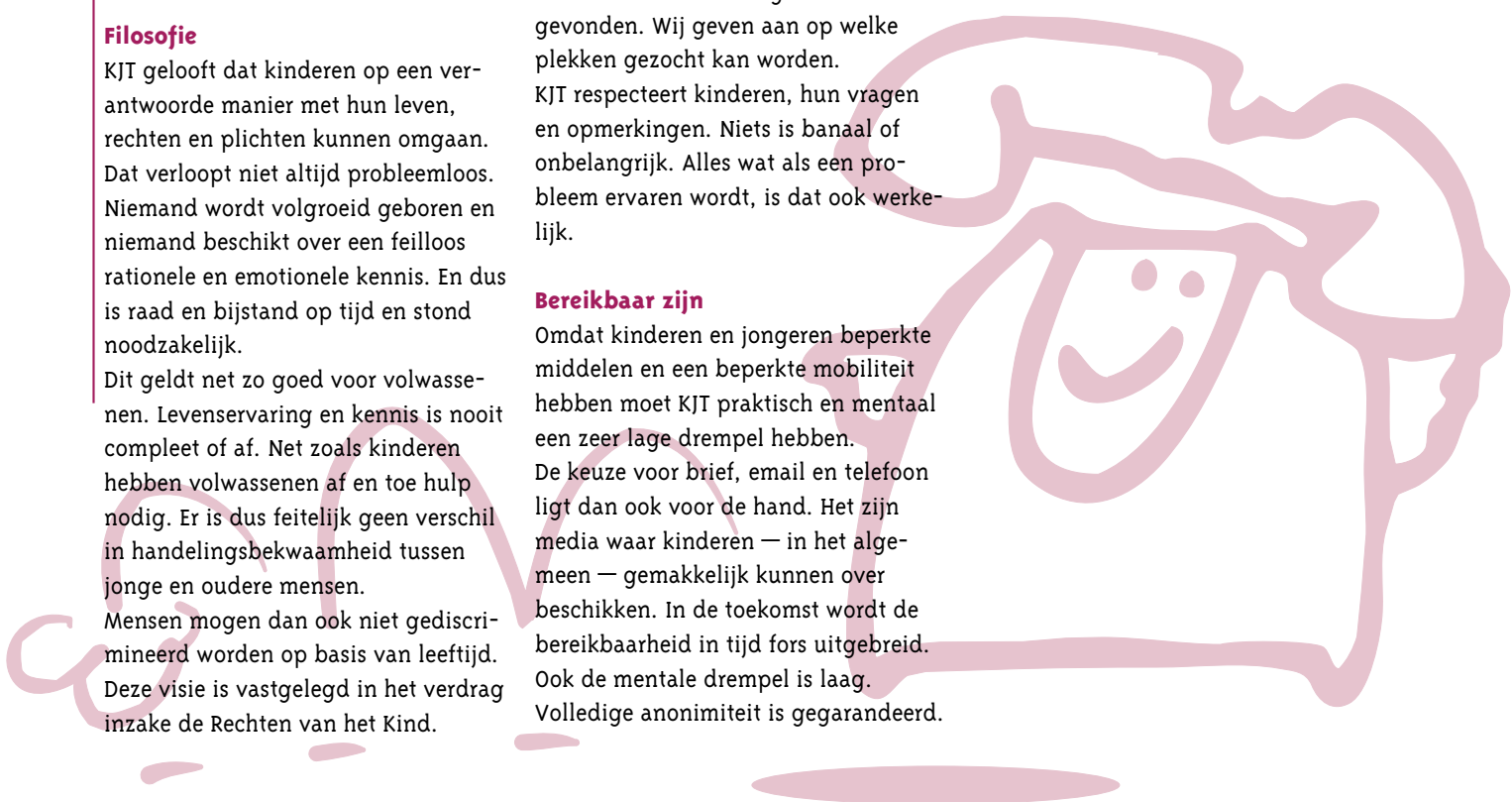
Bereikbaar zijn

Omdat kinderen en jongeren beperkte middelen en een beperkte mobiliteit hebben moet KJT praktisch en mentaal een zeer lage drempel hebben.

De keuze voor brief, email en telefoon ligt dan ook voor de hand. Het zijn media waar kinderen — in het algemeen — gemakkelijk kunnen over beschikken. In de toekomst wordt de bereikbaarheid in tijd fors uitgebreid. Ook de mentale drempel is laag. Volledige anonimiteit is gegarandeerd.

Niemand vraagt je naam. Oplossingen worden niet opgedrongen. Niemand verplicht je tot iets. Niemand vraagt je later terug te bellen. Niemand vraagt je om verantwoording.

Anonimiteit en respect zijn onontbeerlijk in de werking van KJT. In de hulp die we kinderen bieden staan zijzelf altijd centraal. We streven daarbij altijd naar een lange termijn oplossing, eerder dan te kiezen voor een kant en klare oplossing.

verhaal

Saskia

ZONDAG 31 AUGUSTUS 10U35

Vandaag heb ik nergens zin in.
Ze moeten mij maar allemaal gerust laten.
Als ik alleen al maar denk aan morgen... jannes! Ik heb
denk dat ik ziek word. Ja, echt ziek! Dat kan! Ik heb
dat ergens gelezen: maak jezelf ziek met een griep
onder je oksel. Of zoiets.
Ik wil niet terug naar school!
TERUG NAAR SCHOOL dat ziet ge nu overal.
In elke winkel... precies of het is sinterklaas of
Valentijn. Belachelijk!
Ik ga niet. Mira gaat mij weer pesten, ik weet het
zeker!

De trut... ach laat mij toch gerust!
Onnozel kind DIK VET ZWIJN
TROELALAAAA!

Saskia klappt haar dagboek hard dicht. Ze slaakt een korte maar krachtige kreet en laat dan haar hoofd op het boek vallen. Heel even blijft ze onbewogen liggen. Dan heft ze haar hoofd een beetje op en kijkt recht in de 'big smile' van de plasteiken Garfield die op haar bureau staat. Saskia grijpt het beest en smijt hem met volle kracht op haar bed. "Voila, dat doet goed", denkt Saskia. Maar ze voelt de tranen in haar ogen komen. Moedeloos laat ze zich op het bed vallen, begraaft haar hoofd in het kopkussen en begint te snikken. Ze voelt hoe haar hoofdkussen helemaal nat wordt van de tranen en de snot. Ze hoort het kloppen op de deur van haar kamer, maar ze heeft geen zin om iets te zeggen. Haar moeder steekt haar hoofd binnen. Dan duwt ze plots de deur helemaal open. "Maar Saskia, meisje, waarom huil je?" "Ik wil niet naar school! Ik wil niet meer bij die stomme Mira in de klas zitten!" roept Saskia tegen haar hoofdkussen en geeft het ding harde meppen met haar

vuisten. Haar moeder is nu bij haar op bed komen zitten en streelt zachtjes haar rug. "Ach meisje, haal die Mira toch uit je hoofd. Het zal echt niet zo'n vaart lopen. Je zit in een nieuwe klas, er zijn een paar nieuwe kinderen bijgekomen en je hebt een nieuwe juf. En wie weet is Mira ook wel helemaal nieuw geworden, na die lange twee maanden vakantie..." De vader van Saskia is ondertussen in het deurgat komen staan en heeft gehoord waarover het gesprek ging. Hij gaat ook op het bed zitten en haalt een grote zakdoek uit zijn broekzak. "Hier, snuit je neus en droog je tranen nu maar. Mama heeft gelijk, het zal echt wel meevallen. Weet je wat? Het is mooi weer buiten. We stappen in de auto en rijden naar het meer. Dan kunnen we lekker zwemmen en in het zand rollen en ik trakteer op een ijsje! OK?" Saskia vindt het wel goed, ook al voelt ze zich nog steeds belabberd. Ze probeert de rest van de zondag niet meer aan de school en Mira te denken en geniet toch nog een beetje van het water en het ijsje...

MAANDAG 1 SEPTEMBER 16U15
Zie je wel! Ik wist het! Ik had gelijk!
Ik HAAT Mira. Wat heeft die toch tegen mij? Ik
DOE toch NIKS?
Die heeft echt een pik op mij en ik weet niet

waarom.
Ik kom vanmorgen de klas binnen en wat doet ze?
Ze begint direct te fezelen tegen Thomas. En die
geeft haar natuurlijk altijd gelijk! Hij stak zijn
middenvinger op naar mij! Kun je dat geloven?
Mira heeft hem dat opgestookt!
straks begint ze weer iedereen tegen mij op te sto-
ken. Ik ken dat!

Gelukkig is juf Carolien wel een lieve.
We mochten vertellen over onze vakantie.
Ik heb verteld van de camping in Frankrijk. Dat ik
daar veel gespeeld heb met 2 Franse meisjes.
"Amaai, dan zal je nu wel goed Frans spreken!" zei

Saskia klappt haar dagboek dicht. Ze hoort de sleutel in de deur. Ze stopt het boek vlug in de schuif van haar bureau en trekt in een beweging haar huiswerkschrift uit haar boekentas. Het is haar vader die binnenkomt. "Dag meisje, hoe was je eerste schooldag?" "Ging wel." "Zie je wel, ik wist het. Dit jaar zal het veel beter gaan. Denk je niet?" "Ja, misschien." "Heb je huiswerk?" "Een beetje." Saskia maakt haar huiswerk. Aan tafel vertelt ze over haar nieuwe juf en dat ze mochten vertellen over de vakantie. Maar over Mira zegt ze niets.

Saskia

DINSDAG 2 SEPTEMBER 16U05

Juf Carolien deelde vandaag stickers uit. Van de kindertelefoon ofzo. Ik heb hem op mijn pennenzak geplakt. Ge moogt altijd naar die kindertelefoon bellen als ge zin hebt om te babbelen of een liedje te zingen of iets te vragen ofzo. Ik dacht eerst o ja ik zal eens bellen en zeggen dat Mira mij altijd pest.

Maar nu weet ik het toch niet zo goed.

Misschien vinden die mensen van de kindertelefoon dat wel stom. Ze gaan mij dan misschien vanalles vragen en ze zeggen het misschien wel tegen mama en papa dat ik gebeld heb...

Maar ik wil niet weer een heel jaar gepest worden door die dikke Mira!

Deze middag kwam ze weer naar mij als ik op de WC zat. Ze duwde de deur dicht en wou me er niet uitlaten voordat ik wou zeggen "ik ben een stomme geit en geiten moeten altijd bleiten"

Ik wou het eerst echt niet zeggen, maar ze begon te dreigen dat ze de deur zou blokkeren en dat ik de hele dag opgesloten zou blijven en dat ze Thomas zou halen om mij slaag te geven.

Ik begon natuurlijk te bleiten en zei dan toch wat ze wou en toen moest ze heel hard lachen en ze zei heel de tijd "geiten moeten altijd bleiten, geiten

DONDERDAG 4 SEPTEMBER 16U10

Wat moet ik doen?

't is weer juist hetzelfde als vorig jaar.

Ik ben dat gepest van Mira dik bev.

En de pest is dat Mira altijd op mij afkomt als er geen juf of meester in de buurt is.

Toen ik vorig jaar tegen meester Jan ging zeggen dat Mira mij altijd pestte, beloofde hij me dat hij haar in 't oog ging houden. Wat dacht je? Hij heeft natuurlijk nooit iets gemerkt van dat gepest.

Deze middag heb ik er ook efkes aan gedacht om het tegen juf Carolien te zeggen, maar die gaat natuurlijk ook niets merken. Ik moet toch iets doen?

WAT DAN? WAT DAN?

Ik wil niet weer een gans jaar gepest worden.

Toch die kindertelefoon? Juf Carolien heeft gisteren zo'n poster in de klas opgehangen. Ik zat daar heel de tijd naar te kijken. En toen vroeg juf Carolien iets aan mij en ik had het natuurlijk niet gehoord. Ze zei dat ik aan het dromen was en dat ik dat beter op een ander moment kon doen. straks wordt die ook al vies op mij...

Foert! Ik bel naar die kindertelefoon NU

Saskia kan niet meer verder schrijven. Er valt een traan op de woorden en de inkt loopt door elkaar. Ze doet haar boek dicht, veegt haar tranen af en neemt haar pennenzak met de sticker van de Kindertelefoon. Ze tuurt naar het telefoonnummer, heel lang, tot ze de sleutel in de deur hoort...

Saskia veert recht, laat haar pen op haar boek vallen, neemt haar pennenzak waar ze de sticker heeft opgeplakt en stapt recht op de telefoon af. Ze weet dat ze niet veel tijd meer heeft, want papa kan elk moment thuis komen.

Ze neemt de hoorn van de haak, kijkt naar het nummer op de sticker, drukt 3 cijfers in en haakt dan snel weer in. Ze kijkt naar de telefoon. Ze durft niet bellen.

"Jawel, het moet. Nu!" zegt ze luidop tegen zichzelf.

"Komaan, Saskia, 't is toch maar een telefoon. Toe, doe het... en als ze stomme dingen zeggen dan gooi ik hem gewoon weer dicht!"

Saskia neemt de hoorn weer op en tikt deze keer het volledige nummer.

"Hallo, met de Kinder- en

Jongerentelefoon" hoort ze een vrouwenstem zeggen. Saskia wil iets zeggen, maar er komt niks uit. Ze weet plots niet meer waarom ze eigenlijk wou bellen en wat ze eigenlijk wou zeggen.

Ze wil terug inhaken, maar de vrouw begint weer te praten:

"Wil je graag iets vertellen? 't is OK hoor als je nog twijfelt om iets te zeggen. Je

hoeft je naam niet te zeggen, als je dat niet wilt. Je mag mij vertellen wat je wilt, ik wil heel graag luisteren..."

"Ik... ik dacht dat je misschien... ik wil alleen maar zeggen dat ik altijd gepest wordt door een meisje op school. 't is eigenlijk vorig jaar al begonnen. Nu zit ze weer in mijn klas en ze doet gewoon verder."

"Weet jouw juf of meester hiervan?"

"Nee. De meester van vorig jaar heb ik het een keer gezegd. Maar het heeft niets veranderd. Dat meisje zorgde er ook altijd voor dat de meester het niet zag. Nu hebben we een nieuwe juf, maar ik durf het niet te vertellen. Het zal toch weer niets oplossen ... Oei, ik moet ophangen..."

"Je mag ons nog altijd terugbellen..."

Saskia gooit snel de hoorn op de haak. Ze hoort papa de deur achter zich dichtgooien en zijn jas aan de kapstok hangen. Snel maar zo stil mogelijk stapt ze weer naar haar kamer en zet zich achter haar bureau. Ze doet of ze in een boek aan het lezen is. Ze begint ongeveer in de helft, zo kan haar papa denken dat ze al een hele tijd zit te lezen.

Ze wacht rustig af tot haar papa de kamer binnenkomt...

VRJDAG 5 SEPTEMBER 2015

Dit is eigenlijk wel leuk! Ik zit hier in mijn bed te schrijven, onder de dekens met een pillamp. Ik heb ook een leesboek onder mijn kussen gestoken, als mama of papa moest komen kijken doe ik gewoon of ik aan het lezen ben.

Daarstraks had ik geen tijd meer om nog te schrijven.

Na school ben ik met juf Carolien gaan babbelen.

Mens toch, ik was verschrrikkelijk zenuwachtig!

Ik dacht die gaat mij hier beginnen uitlachen ofzo ik weet niet wat ik dacht.

Maar 't was eigenlijk helemaal niets om zenuwachtig van te zijn.

Juf Carolien was heel serieus.

Ze zei: daar moeten we iets aan doen. Ik wil niet dat er in mijn klas gepest wordt.

Ze zei ook dat we maandag al een gesprek over pesten gaan hebben in de klas.

Ik zei toen dat ik bang was dat Mira dan zou weten dat ik haar verklikt had.

Maar juf Carolien zei dat ik helemaal niet geklikt had en dat het gesprek niet over Mira zou gaan, maar over pesten en dat dat niet kan en dat we daarover afspraken moeten maken in de klas en misschien wel met de hele school...

Ik weet het niet of het gaat helpen, maar ik ben wel heel blij dat ik het tegen

juf Carolien gezegd heb.

slaapwel dagboek. Ik ben ook blij dat ik jou heb!

...

"Goededag, met de Kinder- en Jongerentelefoon"

"Goedendag. Ik heb vorige week al eens gebeld over dat meisje dat mij altijd pest..."

"Oh ja, vertel eens wat er ondertussen is gebeurd..."

"Wel. Ik ben toch naar mijn nieuwe juf gestapt. Maar ik was verschrrikkelijk zenuwachtig! Achteraf gezien was dat natuurlijk niet nodig geweest. Maar ja, je kent dat wel..."

"Ja, ik vind dat enorm moedig van je."

"Ba, dat gaat wel. Ik was achteraf wel heel blij dat ik het gedaan had."

"Dus het was een goed gesprek geweest?"

"Ja, hoor en we hebben maandag al een kringgesprek gehad, over vriendschap en uitsluiting en pesten. Juf Carolien heeft helemaal niets over mijn verhaal vertelt, dus dat meisje - ge weet wel, die mij pestte - die weet niet dat ik met de juf over haar gesproken heb.

We hebben nu met de hele klas afspraken

gemaakt, over wat we moeten doen als iemand gepest wordt.

Ik voel me nu al een stuk beter en ik wil jullie eigenlijk graag bedanken, voor jullie goede raad"

"Dank je wel. Ik vind het knap van jou dat je dit helemaal zelf hebt opgelost. En ben je dan ook niet meer gepest geweest sinds dat klasgesprek van maandag?"

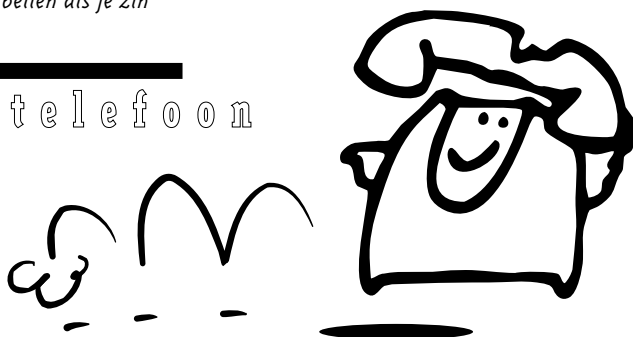
"O ja, nog een keer. Maar ik vond het al minder erg, want ik mag nu altijd meedoen met het groepje van Roos en Jolien. Zij zijn mij dinsdag zelf komen vragen of ik mee wou doen. En sindsdien laat dat meisje dat mij pestte me veel meer gerust. Zodus..."

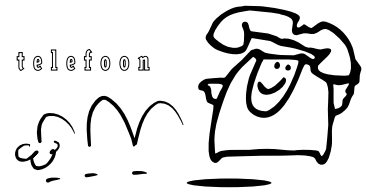
"Je klinkt heel opgewekt. Dat doet me plezier. Ik hoop dat je nog veel plezier zult hebben op school en dat het pesten helemaal zal stoppen."

"Ja. Ik denk het wel. Allé, ik moet nu ophangen. Bedankt en tot later misschien."

"Daag. Je mag ons altijd bellen als je zin hebt, hoor!"

kinder- en jongeren telefoon

Wat is een echte vriend, een echte vriendin ?

Lees elke zin aandachtig
en kies voor jou de belangrijkste drie zinnen
die te maken hebben met ... (kleur het bolletje in)

Een echte vriend of
vriendin is iemand ...

Geen echte vriend of
vriendin is iemand ...

☐	aan wie je altijd alles kan vertellen	☐
☐	die altijd tijd voor je heeft	☐
☐	die al jouw geheimen verklikt	☐
☐	die vals speelt	☐
☐	op wie je kan rekenen	☐
☐	die jouw geheimen met je deelt	☐
☐	die steeds gelijk wil hebben	☐
☐	bij wie je thuis op de computer mag spelen	☐
☐	die jouw speelgoed afpakt	☐
☐	die jou pest en lastigvalt	☐
☐	voor wie je bang bent	☐
☐	die in de klas naast je zit	☐
☐	die niet veel durft	☐
☐	die nooit een leuk idee heeft	☐
☐	van wie je elke dag geschenken krijgt	☐
☐	die samen met jou naar school gaat	☐
☐	die jou helpt met huistaken	☐
☐	die voor jou vecht als je gepest wordt	☐
☐	die niet sterk is	☐
☐	die veel speelgoed heeft	☐
☐	die veel durft	☐

Wat is voor jou een 'echte' vriend ?

Vertrouwenspersonen

Een netwerk van vertrouwenspersonen is belangrijk voor kinderen. Hoe groter de keuze in vertrouwenspersonen, hoe lager de drempel wordt om iemand ook echt in vertrouwen te nemen, en hoe gemakkelijker er stappen gezet kunnen worden naar oplossingen

Appelen en peren

Er is eigenlijk "automatisch" een zeer uitgebreid netwerk van vertrouwenspersonen in de nabije omgeving van kinderen en jongeren: ouders, grootouders, peters en meters, jeugdleiders, leerkrachten en begeleiders van de buitenschoolse opvang, ... Maar ook de eigen leeftijdsgenoten spelen een belangrijke rol. Die leeftijdsgenoten worden ook de "peergroep" genoemd.

Vanaf de leeftijd van ongeveer 10 jaar wordt dit voor kinderen een zeer belangrijke groep, waarop ze kunnen terugvallen. In bepaalde scholen zijn er projecten "vertrouwensleerlingen" opgestart, hier worden de "peergroepen" structureel georganiseerd. Er is dus een uitgebreid vangnet van vertrouwenspersonen in de directe omgeving van kinderen. Maar toch zijn deze vertrouwenspersonen door één of andere reden soms niet bereikbaar: men durft de stap niet zetten, of men is bang om niet au serieus genomen te worden, of de drempel is te hoog, of de vertrouwenspersoon heeft op dat ogenblik geen tijd, of ....

Tweede beste vriend

In deze situaties kunnen kinderen terug vallen op een "tweede" beste vriend. De Kinder- en Jongeren-telefoon. De specifieke werking van onze organisatie, laat toe dat kinderen op een gemakkelijke manier terecht kunnen met hun verhaal, direct, wan-

neer zij er behoefte aan hebben. De lage drempel, de anonimiteit, zijn voor kinderen belangrijke elementen.

Leerkrachten voor KJT

Dat netwerk van vertrouwenspersonen en de werking van KJT schetsen is een belangrijke taak voor leerkrachten. Je kan vooraf met leerlingen spreken over vertrouwen. Het netwerk in kaart brengen. Wat verwachten kinderen van een vertrouwenspersoon? Aan welke eisen moet een vertrouwenspersoon voldoen? Bij welke mensen kunnen ze terecht? Als je spreekt over vertrouwen in de klas, komt ook de werking van de Kinder- en Jongerentelefoon aan bod – "hun tweede beste vriend". Leerkrachten kunnen hiervoor voldoende informatie halen uit het basispakket "leerkrachten voor KJT".

Nooit alleen

Het motto van de Kinder- en Jongerentelefoon: "**Je bent NOOIT alleen, er is altijd iemand die naar jou wilt luisteren. Kan je hier om welke redenen dan ook niet terecht, bel dan naar KJT. Er is ALTIJD iemand die naar je wilt luisteren.**"

De peer op school

In Brasschaat is men al een tijdje vertrouwd met 'vertrouwensleerlingen' in het secundair onderwijs. De ervaring van CLB-medewerkers leert dat leerlingen veel sneller naar een medeleerling stappen om hulp te vragen, dan naar een professionele instantie. Leerlingen die er voor kiezen om als vertrouwensleerling aan de slag te gaan, krijgen heel wat ondersteuning en opleiding van de begeleiders (leerkrachten en CLB). Afspraken worden gemaakt om 'overload' te vermijden. Het is niet de bedoeling om mini vormingswerkers te kweken. Die ondersteuning kan vele vormen aannemen: een luisterend oor over hulp bij een wiskunde probleem of ruzie met hun lief, of doorverwijzen bij problemen waar de vertrouwensleerling geen raad mee weet.

meer informatie

Voor meer informatie over vertrouwensleerlingen kan je terecht bij:

- **In Petto, Jeugddienst informatie en preventie vzw**, Diksmuidsesteenweg 50, 2600 Berchem, 03/366 15 20
- **Vlaamse Scholierenkoepel vzw**, Paleizenstraat 90, 1030 Brussel, 02/215 32 29
- **Steunpunt Leerlingenparticipatie vzw**, Kernstr. 45 Bus 9, 1000 Brussel, 02/505 60 50
- **Centrum voor Zorgverbreding**, CLB GO Brasschaat, Van Hemelrijcklei 82, 2930 Brasschaat, 03/651 79 11

Of meer lezen in:

"**Draaiboek voor het opstarten van het project vertrouwensleerlingen**" *Centrum voor Zorgverbreding, Brasschaat.*

"**De peer op school**" – Het project 'vertrouwensleerlingen' in KA Brasschaat. *Uit Welwijs, 1998 jaargang 9 nr. 1. Auteur: Philip Guttig.*

"**Vertrouwensleerlingen**" uit *handboek Leerlingenbegeleiding – afl. 23 – juni 1998.*

Een uitgebreidere lijst rond peerwerking in het algemeen is te raadplegen op het Centrum voor Zorgverbreding, evenals bovenstaande achtergrondliteratuur.

De begeleider van de vertrouwensleerlingen is altijd bereikbaar. Wekelijks is er een samenkomst waar vertrouwensleerlingen informatie en ervaringen uitwisselen, met inachtneming van de zwaarte van de groep vertrouwensleerlingen.

Wilt uzelf starten met vertrouwensleerlingen? Het Centrum voor Zorgverbreding van het CLB in Brasschaat heeft een draaiboek voor het opstarten van het project Vertrouwensleerlingen gemaakt met daarin een stappenplan voor de school en een hele reeks oefeningen voor de opleiding van beginnende vertrouwensleerlingen. U kan dat draaiboek tegen 500 frank bestellen bij het CLB- 03/651 7911

Methodiek

Gesprek over vertrouwen en vertrouwenspersonen met leerlingen van de derde graad basisonderwijs

Bedoeling van dit gesprek is om de kinderen dieper te laten nadenken over vertrouwen en wat dat voor hen betekent. Verder willen we hen laten stilstaan bij personen of dingen die hen vertrouwen geven: wie zijn ze en waarom zijn ze zo belangrijk?

duur: 30 minuten tot max. 1 lestijd

materiaal: enkele grote vellen papier, schrijfgereef, 1 klein velletje papier/kind, 1 enveloppe/kind

stap 1: kringgesprek

Om het gesprek op gang te trekken laat je de kinderen eerst vrij associëren rond het woord 'vertrouwen'. Schrijf daarom op de grote vellen papier het woord 'vertrouwen'. Laat de kinderen in groepjes rond de vellen verzamelen en zorg dat ieder iets heeft om te schrijven. Vraag aan de kinderen waaraan ze denken als ze het woord 'vertrouwen' horen en wat vertrouwen voor hen betekent. Laat hen rond het woord alles opschrijven dat hen aan vertrouwen doet denken.

Na 5 à 10 minuten stopt iedereen met schrijven en neemt plaats in de kring voor een klasgesprek. Hang de vellen

papier ergens op een plaats waar iedereen ze goed kan zien.

Overloop nu met de kinderen wat ze over 'vertrouwen' opgeschreven hebben. Haal er enkele in het oog springende woorden uit en vraag hen waarom of welk verband het met vertrouwen heeft. Bedoeling is dat je samen met de kinderen verkent wat vertrouwen betekent voor hen en hoe ze erover denken.

stap 2: vertrouwenspersonen of -dingen

Als het gesprek over 'vertrouwen' afgerond is, vraag je aan de kinderen of ze zich situaties herinneren waar ze in iemand of iets veel vertrouwen hadden. Laat hen daarover iets vertellen. Ga verder door over waarom je in sommige mensen meer vertrouwen hebt dan anderen. Het is heel normaal dat je niet zomaar iedereen in vertrouwen kan nemen. Wie zijn voor hen die vertrouwenspersonen? Of zijn er ook dingen waarin je veel vertrouwen hebt? (dagboek, knuffeldier, huisdier, de natuur,...) Het is niet de bedoeling dat de kinderen hun vertrouwenspersonen of -dingen gaan opsommen. Laat hen erover nadenken en wie wil mag er ook iets over zeggen.

stap 3 vertrouwen in een enveloppe

Vraag hen als laatste om op een klein papiertje iets te schrijven dat ze graag eens aan hun vertrouwensperso(o)n(en) of -ding(en) kwijtwillen. Vertel hen er dadelijk bij dat ze, als ze klaar zijn, het papiertje in een enveloppe moeten steken en dichtplakken. Zorg ervoor dat ze rustig kunnen schrijven, zonder elkaar te storen. Druk er bij de kinderen op dat het voor iedereen iets persoonlijks is en dat dat zo moet gerespecteerd worden. Dat respect is zeer belangrijk. Respect ligt aan de basis van vertrouwen. Kinderen die ervoor kiezen om niets op te schrijven worden ook gerespecteerd. Als iedereen zijn of haar enveloppe heeft dichtgeplakt, vraag je om hun naam op de achterkant te zetten. Leg de kinderen uit dat de enveloppe van hen persoonlijk is. Ze mogen zelf kiezen wat, waar en wanneer ze er iets mee doen. Ieder houdt zijn eigen enveloppe bij, neemt ze mee naar huis of geeft ze af aan een vertrouwenspersoon binnen of buiten de school. Of ze kunnen ervoor kiezen om de enveloppe niet af te geven maar de inhoud te vertellen aan X of Y, te telefoneren naar X of Y, het te bewaren, te vernietigen of...

Het 'buddy'project in West- Vlaanderen

In de lagere school Sint-Andreas in Brugge, heeft men samen met de kinderen gezocht naar een systeem om nieuwe leerlingen zich zo vlot mogelijk te laten thuis voelen op school. Elke nieuwe leerling krijgt een 'buddy' toegewezen. Een leeftijdsgenoot neemt de nieuwe leerling onder zijn of haar hoede. De nieuwe leerling kan op die "buddy" een beroep doen om in de school de weg te leren kennen. Waar bevindt zich wat? Wie doet wat? Maar z'n buddy is ook een vast punt waarop de nieuwkomer kan terugvallen als er problemen zijn.

In deze school werkt men ook met meters en peters. Dit zijn allemaal leerlingen van het zesde leerjaar.

Elke 6de klasser krijgt een pete- of metekind waar zij gedurende het schooljaar verantwoordelijkheid voor zijn. Als een eersteklasser op de speelplaats valt, kan zijn peter of meter hem of haar wegbrengen voor verzorging. Vooral bij de zwemactiviteit werkt dit systeem zeer goed: peters en meters helpen uit- en aankleden, begeleiden mee naar de bus, zorgen dat hun pete- of metekind op de juiste plaats terecht komt. De leerkrachten superviseren. Meters en peters zijn ook een hele steun bij voorleesmomenten, knutselactiviteiten, Sinterklaas enz ...

Basisschool Sint-Andreas, Garenmarkt 8, 8000 Brugge.